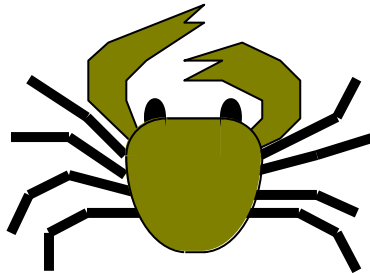

АСЦИДИЯ

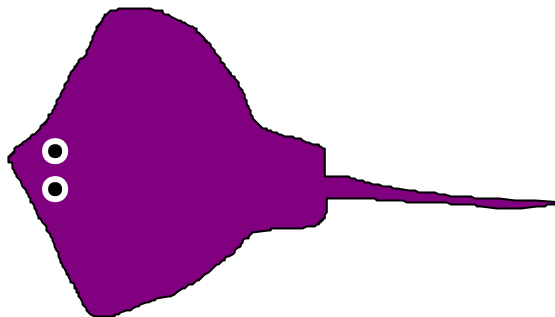
Имаше едно време плитък морски залив с тиха вода. Една сутрин първите слънчеви лъчи осветиха животинче, подобно на попова лъжичка, но много по-малко.

То се огледа, видя един рак и доплува до него.

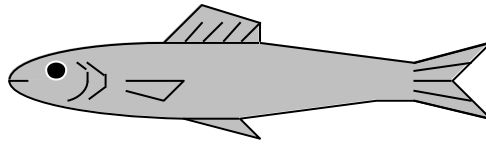
– Добро утро – каза то. – Кой си ти и къде сме?
– Добро утро. Аз съм Рачо – отговори ракът. – Намираме се в Залива на медузите, по-точно между Назъбената скала и Лакомата пещера. Къде е твоят дом?
– Не знам. Не помня никакъв дом. Изобщо нищо не помня.
– Ясно. Ти си бебе, излюпено тази нощ. Знаеш ли поне какво си?
– Не. Надявах се ти да ми кажеш.
– Не мога да ти кажа. Никога не съм виждал нещо, което да прилича на теб.
– Това мога да кажа аз - чу се трети глас отстрани. – Името ти е Асцидия.
Малкото животинче и ракът се обърнаха в посока на гласа. Говореше голяма плоска риба, легнала на дъното.

– Това е Скат – обади се Рачо. – Иди малко по-нагоре, Асцидия. Аз пък ще се скрия в тази цепнатина.
– Опасен ли е? – попита Асцидия.
– Да. Скат е хищник и е изял доста мои роднини. Теб няма да нападне, защото си твърде малка, но се пази да не те глътне по случайност. Иначе обичам да говоря с него. Знае много неща. Хей, Скат, Асцидия риба ли е или рак?
– Нито риба, нито рак. Тя е далечна роднина на рибите.

– Рибата, рак – какво значи това? – попита Асцидия.

– Аз съм рак – каза Рачо, – а Скат е риба. Риба е и Скумрия, която сега преминава над главите ни.

– Скат – подвижна Асцидия, – защо казваш, че не съм риба, след като изглеждам съвсем като риба?

– Нима? – засмя се Скат. – Ти си няколко пъти по-малка и от най-дребната риба. Нямаш истински гръбнак, само някаква си гръбна струна. Очичките ти са слаби, а за мозък ти служи малко мехурче. Освен това рибите имат перки, люспи, челюсти, зъби и други неща, от които у тебе няма и помен. Но не се натъжавай. Не си виновна, че си се излюпила такава.

– А всичките тези неща няма ли да ми пораснат по-късно?

– Не, няма, по-скоро обратното.

– И какво съм аз все пак?

– Мога само да повтора името ти. Ти си Асцидия. – Скат помълча, като че ли размисляше. – Всъщност имаш и друго име, Мантийна, но от него май няма да ти стане по-ясно коя си.

– Защо Мантийна? Какво значи това?

– Значи „обвита в мантия“. Мантията е дебело покривало, през което не се усеща нищо и което защитава от всичко.

– Говориш врели-некипели! – тросна се Асцидия. – Нямам никакво покривало. Усещам и най-слабото движение на водата. Твоята кожа е много по-дебела от моята.

Скат не отговори.

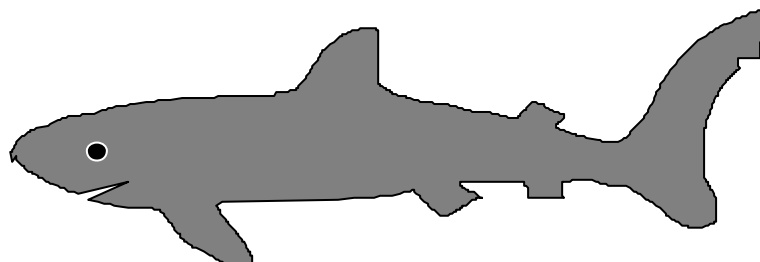
– Настоявам да ми кажеш – викна Асцидия – защо ме наричаш „Обвита в мантия“ и какво означава това, че нищо нямало да ми израсте, а по-скоро обратното!

Скат мълчеше. Явно беше отегчен или обиден.

– Остави го – обади се Рачо. – Не можеш да му заповядваш. Като поживееш, сигурно ще разбереш нещата сама. Можеш да ме питаш за животните, които виждаш. Познавам повечето от тях. Само стой далеч от пипала, усти и изобщо всичко съмнително.

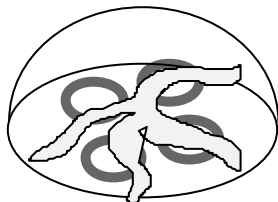
Асцидия спазваше съветите на Рачо и често идваше при него да го пита за едно или друго животно.

– Видях огромна риба с остра муцуна и още по-остри зъби. Тя плуваше бързо и другите риби се разбягаха пред нея. Познаваш ли я?

– Това е Акула - отвърна Рачо. – Скат й е братовчед и се гордее с това. Акула е страшилище за другите риби, но не обръща внимание на дребосъци като нас.

– Видях нещо прозрачно с бели жилки, издуто отгоре и с израстъци отдолу. Опасно ли е?

– Това е Медуза. Може да те зашемети и изяде. Имаш късмет, че тя плува бавно и не вижда почти нищо.

– Рачо, защо всички са толкова лоши? Всеки гледа само как да изяде другия.

– Асцидия, всяко животно яде други живи същества, за да живее, а не от лошотия. Измежду обитателите на Морето само водораслите могат да живеят, без да вършат зло никому. Нима ти не ядеш?

– Дори не знам какво значи това.

– Ти си животно, не си водорасло, значи трябва да ядеш! Обзалагам се, че цепката пред оченцето ти е устата, с която поемаш хапките.

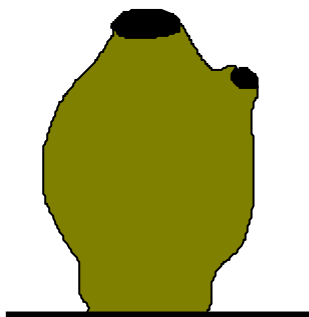
– Хм, вярно имам там една цепка, но не знам за какво служи.

– Значи наистина още не си яла! Явно жълтъкът, който майка ти е оставила в яйцето, още те държи сита. Но скоро ще огладнееш и ще ми благодариш, малко глупаче, че съм те научил за какво ти е устата.

– Видях нещо издуто и твърдо. То имаше два отвора. През горния влизаше вода с разни дребни животинки, а през долния излизаше вода без животинки.

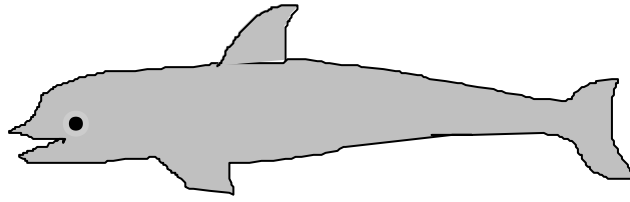
– Плуваше ли това нещо?

– Не, стоеше върху Назъбената скала.

– Сещам се за какво говориш. И аз съм го виждал, но не знам какво е. Питай Скат.

– Видях риба, голяма колкото Акула, но със съвсем различна глава. Плуваше с подскоци.

– Видяла си Делфин. Скат веднъж каза, че Делфин не бил риба, а само приличал на риба. Не знам нищо повече за него. Питай Скат.

Но Асцидия не искаше да пита Скат за каквото и да било, защото не го харесваше. Обземаше я гняв, когато Скат къртеше бедните миди от дъното, трошеше със зъби черупките им и ги поглъщаше. После обаче Асцидия се сещаше за думите на Рачо, че никой обитател на Морето не яде другите от злина, а за да живее. Всъщност я отблъскваха не зъбите на Скат, а приказките му. Той знаеше имената на всички животни и водорасли в Залива. Можеше със снизходителен тон да ѝ наприказва такива неща, че от усилие да ги разбере я заболяваше главичката. Беше способен да каже за нещо (за Делфин, да речем), че не е такова, каквото изглежда. С една дума, от Скат можеше да се очаква всичко.

Два дни след първата им среща Рачо каза, че отива да си напълни корема, и замина нанякъде. Асцидия се почувства самотна и нещастна. Едва на следващата сутрин, когато бе загубила надежда да види отново Рачо, го зърна да се задава откъм Лакомата пещера.

– Здравсти – провикна се Скат. – Радвам се да те видя. Вече мислех, че някой те е изял. Това би било възмутително. Аз съм те заплюл за себе си.

Рачо мълчаливо продължи да си проправя път през морската трева. Вървеше с усилие, като се олюляваше.

– Здравей – викна Асцидия. – Много се забави. Какво ти е, да не си болен или наранен?

– Нищо подобно. Прелял съм.

– Къде беше? Разкажи ми, моля те.

– Отскочих до Лакомата пещера. Уверявам те, че името ѝ е съвсем заслужено. Тя е мечтата на всеки лакомник. Пълно е с храна. Легнеш ли на дъното с отворена уста, хапките сами падат вътре. И никакви хищници.

– Тогава защо се върна? э учуди се Асцидия.

– Доскуча ми. Там е тъмно и нищо не се случва. Домъчня ми за слънцето, за морската салата около дупката ми, за теб, рибите, мидите и, ако щеш вярвай, дори за Скат.

Асцидия вече не го слушаше. Усети странен сърбеж в устата си. Искеше да сложи нещо там. Искеше да яде, и го искаше толкова силно, че не можеше да мисли за нищо друго.

– Ще отида в Лакомата пещера – каза тя.

– Ще ми бъде мъчно за теб – въздъхна Рачо.

– Ще се върна най-късно след няколко дни - утеши го Асцидия.

– Тук грешиш – намеси се Скат. – Отидеш ли в Лакомата пещера, няма да се върнеш никога.

– Защо? – попита Асцидия.

– Защото ще се настаниш там на дъното, ще загубиш оченцето и опашлето си и ще се обвиеш в дебела мантия.

– Но Рачо се върна невредим.

– Рачо е рак, а ти си асцидия. На тебе ти е писано да се превърнеш в корава торба с две дупки. Ако искаш да знаеш на какво ще приличаш, поразходи се до Назъбената скала. Там се е настанила майка ти.

– Лъжеш! – извика възмутено Асцидия.

– Не може да бъде! – възкликна Рачо.

– Уви, това е истината. Асцидиите стават такива, когато пораснат. Възрастните асцидии мислят само за ядене, ако изобщо мислят, в което се съмнявам. Ти се излюпи отдавна и ти е време да се превърнеш във възрастна. И това ще стане веднага щом намериш хубаво местенце с много храна.

Асцидия мислеше по-напрегнато от когато и да било.

– Щом така и така ми е писано да стана торба – попита тя, – защо ме съветваш да не ходя в Лакомата пещера?

– Глупаче такава, на всички ни е писано и да умрем, но никой не бърза да умира – сопна се Скат. – Колкото до съветването, не те съветвам нито да ходиш, нито да не ходиш. Кой съм аз, та да те уча как да живееш? Ти решаваш.

– Но ти не искаш да ходя там. Усещам го.

– Не искам да тръгваш за Лакомата пещера с приказки, че си щяла да се върнеш, защото това не е вярно.

Асцидия размисляше.

– Е, добре – проговори тя най-накрая, – отивам да се наям. За да оцастливя Скат, вземам назад обещанието си да се върна. Довиждане.

– Довиждане – викна Рачо и махна с щипка.

– Сбогом – каза Скат.

Асцидия въртна опашлето си и отплува по посока на Лакомата пещера.

Мина време. Един ден Скат, ровейки дъното пред Лакомата пещера, видя Рачо да излиза от нея. Рачо също зърна Скат и се навря в най-близката дупка.

– Виждам, че си гостувал на старата ни приятелка – подвикна Скат. – Успя ли да я намериш в тъмното?

– Да. Прилича на майка си, но е по-малка и с по-тънка мантия. Не ме позна.

– Дори и да те помни, тя не може да те види, чуе или усети.

– Така съжалявам, че й казах за Пещерата!

– Не съжалявай. Това й беше писано.

– Скат, отначало ми бе трудно да ти повярвам, но ти излезе прав. Никога вече няма да се сприятелявам с асцидии.

– Ако бях на нейно място, бих останал на светло поне още един ден – въздъхна Скат, – но работата е там, че всеки си е на своето място.

Рачо не беше предполагал, че Скат също може да тъгува. Подаде се, за да погледне. Скат се беше заровил в пясъка, само очите му проблясваха печално. Рачо се трогна, но отново се скри в дупката. Скат безспорно не мислеше само за ядене като асцидиите, но все пак ядеше. Рачо не можеше да бъде сигурен, че скръбта е накарала хищника да изгуби апетит.